

RECENSION

Originaltitel **Tusen gånger starkare**
Regi **Peter Schildt**
Producent **Sara Sjö, Rickard Petrelius**
Manus **Christina Herrström**
Foto **Rolf Lindström**
Medverkande **Judit Weegar, Julia Sporre, Happy Jankell, Hjalmar Ekström, Tina Pourdavoy, Fanny Klefelt, Sara Linderholm, Pierina Rizzo m fl.**
Sverige 2010
Längd **1 tim 25 min**
Censur **barntillåten**
Distributör **AB Svensk Filmindustri**

Ur *Tusen gånger starkare*

Tusen gånger starkare

Det är väl få ämnen som är så flitigt uppe till debatt i våra medier som vår kära gamla skola, eller mer exakt hur och vad eleverna lär. "Skolan är det viktigaste vi har – det gäller Sveriges framtid" som vår utbildningsminister säger med en lagom dold bröstiton. Men visst har han en poäng. Skolan har naturligtvis en central roll för samhällets utveckling alldeles särskilt som vi allt hastigare går över till ett informations- och kunskapssamhälle. Och enligt vissa rapporter halkar Sverige efter. Men det är inte mobbningsfrågor eller genusproblematik som triggat igång minister Björklund utan den rena och skära kunskapen i motsats till flumpedagogik som han menar i alltför hög grad har präglat den svenska skolan. Enkelt och kort uttryckt.

Men Peter Schildts film på manus av Christina Herrström har just genusfrågan som sitt huvudämne och som de menar även snedvrider och förminska elevernas lärande. Och de har skridit till verket med glatt humör.

Som vi alla vet börjar könsuppdelningen i tidiga år. Flickor kläs i rosa, gossar i blått. Sen fortsätter det via dockor respektive bilar till dataspelen Sims respektive World of Warcraft. Så det är inte så konstigt att när filmens öppna och frigjorda Saga gör entré och går över skolgården på väg att börja i skolans niondeklass, så möts hon av killgängets granskande blickar kring hennes sexuella potential. Men det är väl ändå rätt naturliga saker, herregud, så där är ju killar, invänder någon. Förvisso. Men det tråkiga i kråksången är att synen på tjejer som objekt med särskilda roller och förutsättningar i skolan ekar vidare in i lärarkåren som mer eller mindre omedvetet upprätthåller denna tingens ordning. Om detta berättar *Tusen gånger starkare* initierat och vasst.

Till en början är klassen och lärarna nyfikna på Saga som följt sin pappa över världen och som har erfarenheter från jordens alla hörn som hon glatt delar med sig av och som ger perspektiv på livet. Hon

kommer in med nytt syre och alla vill vara hennes kompis. Lärarna lanserar henne till och med som förebild för klassens lite tystlåtna tjejer. Men allt handlar om yta – strukturen består. Och Saga, som har gediget självförtroende, vägrar anpassa sig till mallen hon är och förblir sin egen. Och klassens tjejer hakar på till vad som skulle kunna kallas ett litet feministiskt uppror.

Filmens styrka ligger i att den är så välavlyssnad, manuset är byggt på Christina Herrströms augustnominerade bok med samma namn som i sin tur bygger på upplevelser hon själv haft i kontakt med skolan.

Alla vackra ord som skolorna basunerar ut i sin jakt på elever och skolpengar handlar inte sällan om honnörssord som "Allas lika värde", "I vår skola lyssnar och respekterar vi varandra". Tjusiga formuleringar som tyvärr ofta är just bara formuleringar. Djupt rotade fördomar och reflexmässiga beteenden suddas inte ut på en frukostrast. Här ställer filmen viktiga och obekväma frågor kring vad begreppen jämlikhet och självständighet egentligen innebär – om de i praktiken skulle genomföras!

Filmens fokus ligger på spelet mellan eleverna som grupp och på individnivå. Det blir lite tid över till gestaltningen av lärarrollerna som naturligtvis blir lätt klichéfyllda och där några vänder på en femöring i sin uppfattning av Saga. Det blir problematiskt i några fall, svårt att riktigt tro på, som en balansakt på slak lina.

Andreas Hoffsten

FILMRUTAN